Borreftse knollen op de trappen van Paardenburgh

DE WAARHEID LIGT IN HET MIDDEN

Onze streek zit vol met legendes en mythes, waarvan soms de oorsprong niet helemaal duidelijk is. In Van Streek worden die verhalen opnieuw verteld. De basis van deze verhalen ligt in de legendes. Het speelt zich af op bestaande plaatsen, waar je ook de legende kunt terugvinden. De personages zijn fictief, maar het verhaal dat zij vertellen klinkt geloofwaardig. Is het echt gebeurd of is het gewoon een mooi verhaal? De waarheid ligt in het midden.

Gehinnik galmt de verlaten nacht in. Silvia kijkt opzij, naar het weiland. Ze is gek op paarden. Wat een leuke Shetlanders, denkt ze. Het is onbewolkt en volle maan. Ze ziet er twee lopen, en… "En kijk es jongens, wat een joekel van een Fries paard staat daar." Zonder hun reactie af te wachten, sprint ze van het fietspad het karrenpad op. Tegengehouden door het houten weilandhek roept ze de edele dieren. Het Friese paard is nieuwsgierig genoeg en sjokt naar het hek. "Kom nou Sil", roept Tijs, "we zijn al veel te laat."

Veel te lang heeft hij vanavond in café De Korenmolen gezeten, samen met zijn maten Siebrand en Daniël. Indrinken. Ze hoefden toch maar zo'n halve kilometer te lopen naar partycentrum Paardenburgh, langs de Oude Rijn net buiten Bodegraven. Silvia was hen op komen pikken. Tot tien uur had ze gewerkt in restaurant Riewiecke vlakbij Nieuwerbrug. Geen van hen had er zin in, maar met een paar biertjes en wat Jägermeisters achter de kiezen, hadden ze uiteindelijk toch de moed gevat om naar Paardenburgh te gaan. Op weg naar het trouwfeest van Noud, hun studie- en kroegmaat, al was het al tegen twaalven.

"AUW!! Verdulleme! Rotknol! Dat kreng heeft me gebeten, Tijs", schreeuwt Silvia. Erg attent reageert Tijs niet op de noodroep van Sil. Sinds kort zíjn Sil. Hun ontmoeting tijdens een praktijkles op de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht was diezelfde avond uitgelopen in een wilde vrijpartij. Sindsdien waren ze zo'n beetje bij elkaar. "Das een lelijke beet Sil. De vellen hangen erbij", inspecteert Tijs. "Tyfus joh, het doet pijn man. Ik wilde 'm alleen maar even over zijn kop aaien." "Zijn hoofd", merkt Siebrand met zijn half dronken kop heel bijdehand op. "Ja haha Siebrand, loop liever alvast even naar Paardenburgh. Vraag of ze jodium hebben. En verband", dwingt Tijs hem.

De onderarm van Silvia zwelt in hoog tempo. "Kom, we lopen alvast richting Paardenburgh. Siebrand en Daniël zijn er al. Zij hebben vast en zeker een of andere EHBO'er gevonden", troost Tijs en kust Silvia op haar voorhoofd. "Ach, het valt volgens mij wel mee ook. Kom, laten we gaan feesten", bezweert Silvia als ze de boerderij annex partycentrum in het vizier krijgt. De paardenbeet zeurt maar het feestgedruis klinkt te aanlokkelijk. Als Tijs de feestzaal binnenloopt valt Daniël struikelend in zijn

armen. “Héé́é, hier, ik heb wat jodium gescoord. Lekker wijf joh, die meid die hier de verbanddoos beheert”, schreeuwt Daniël boven de Marco Borsato-muziek uit. “Oeps sorry, nou is je shirt nat, wel zonde van mijn biertje.” “Zo kan ie wel weer Daan, geef die jodium nou maar.” “Maar ík breng die jodium terug hoor. Ho, oh shit, nu flikkert dat potje op de grond. Wacht ehh…” “Laat maar zitten ook”, giechelt Silvia. “Het gaat wel weer. Kom Tijsje Latebaan van me, laten we gaan dansen”, en sleept haar vriendje de zwoele dansvloer op.

Het geluid verstomt en is ver weg. Geluiden die op een gedempte toon haar roepen: “Silvia, Silvia, bij me blijven!” Maar ook duidelijk waarneembare beelden. Haar zintuigen staan superscherp afgesteld. En opeens: getrappel van paardenhoeven die de houten treden van een trap in een boerderij bestijgen. Op en neer. Silvia loopt op het geluid af. Ze doet een tussendeur open en ziet een paard met zijn glimmende natte rug van haar weg rennen, de nacht in. Wat een trip is dit, wat een trip is dit, praat Silvia in zichzelf. Zo intens. Zo beangstigend. Zo mooi.

Blauwe lichten. Lichten die knipperen. Als van een ambulance. Koud zweet bedekt haar lichaam. Ze heeft het koud. IJskoud. Ze wil rillen, maar ze kan het niet. Ze ligt vast, muurvast. Als een steen op de grond. Onbewegelijk. Ze sluit haar ogen. Paarden ziet ze. Paarden die op en neer lopen. De trap op en de trap af.

Als ze wakker wordt, heeft Silvia het loeiheet. Tijs zit naast haar ziekenhuisbed. “Hé die Tijssie. Wat doe jij hier? En waar zijn we?” “We zijn in het ziekenhuis in Gouda”, legt hij rustig uit. Hij pakt haar hand. “Je bent gisteren een tijdje van de wereld geweest. Waarschijnlijk heb je door die paardenbeet tetanus opgelopen, dat onderzoeken ze nu. Bizar hé.” Silvia kijkt naar haar arm. Gele vochtvlekken op het verband. “Ze hebben je arm opengesneden. Het pus gutste eruit”, glimlacht Tijs flauwtjes. “Het is allemaal megasnel gegaan. Weet je nog dat je van lamlendigheid onderuit zakte op de dansvloer?” Silvia zucht. “Ik herinner me paarden, ik droomde over paarden. Schitterende paarden. Ze liepen een trap op, en weer af. De trap stond in zo’n mooie historische boerderij met zo’n ouderwetse hoge hal en zo’n grote voordeur. De paarden waren bezweet, ze renden op en neer, naar buiten en weer naar binnen. Toen ik op ze afliep om ze van dichtbij te bekijken, liepen ze van mij weg, naar buiten om niet meer terug

te komen. Een paard bleef nog even in de deuropening staan en draaide zijn hoofd naar mij toe. Hij keek mij aan, heel indringend maar ook heel lief. Zo van: spring op mijn rug en kom met mij mee. Maar ik durfde niet, ik durfde niet de nacht in. Het was mij te donker. Te beangstigend. Wat zou die droom betekenen Tijs?" Tijs kijkt van haar weg. "Weet ik veel. Tis gewoon een droom joh. Dromen zijn bedrog Sil, dat weet je toch. Je bent door een paard gebeten en droomt dan over paarden. Logisch toch. Je moet daar niet zo'n heisa over maken", zegt hij enigszins geërgerd.

Een dag later verruilt Silvia haar ziekenhuisbed voor haar eigen bed op de boerderij aan de Haardijk in Linschoten. Als student uit het Friese dorpje Dearsum heeft zij vorig jaar hier haar intrek gevonden, niet te ver van de faculteit in Utrecht maar wel lekker op het platteland. Er wonen nog twee studenten op de enigszins vervallen boerderij. De boer leeft en woont in het achtervertrek, zoals hij gewend is na het overlijden van zijn vader en moeder. Gezelschap van studenten vindt ie prettig alhoewel hij zich amper met hen bemoeit. Silvia heeft haar kamer boven, een ruime zolder met aan de voorkant een raam dat uitkijkt op de weilanden en het Haarbos, behorend bij het landgoed van Huis te Linschoten. Haar bed staat onder dat raam. Daar ligt ze nu. Starend naar de bomen die zich ontdoen van hun bladeren om zich klaar te maken voor de winter. Het hemelblauw van het water in de sloten is diepblauw geworden en de herfstzon toont de polder van haar mooiste kant. Silvia ziet het niet. Haar arm klopt. De arts van het ziekenhuis vond dat ze beter thuis kon uitzieken. Een weekje, had hij gezegd, en dan voel je je waarschijnlijk al een stuk beter. Nog steeds had ze verhoging en hoofdpijn. De huisarts uit Linschoten zou morgen langskomen. Van Tijs had ze gek genoeg nog niets gehoord. Hij had haar vanuit het ziekenhuis naar Linschoten gereden maar was daarna weer vlotjes vertrokken met de mededeling dat hij zijn vader moest helpen op de boerderij in Bodegraven. Vreemd, zo op zondag, realiseerde zij zich later. De meeste boeren doen het op de dag des Heeren net iets rustiger dan doordeweeks. Tijs Latebaan en zijn familie blijkbaar niet.

Ook de dagen daarna blijft het stil. Haar iPad laat geen berichtjes zien van Tijs en ook haar mobiel rinkelt niet met de naam van haar geliefde in beeld. Ach, waarschijnlijk verwacht Tijs mij eind deze week gewoon weer op college. Eigenlijk zoals het de laatste weken altijd is gegaan, spreekt

Silvia zichzelf bemoedigend toe. Het schemert vroeg en druilregen trekt langs haar vensters. Gelukkig bekommert de dorpsdokter zich wel om haar situatie. “Dat peerdje heeft je aardig te grazen genomen meiske”, spreekt hij licht bekakt. Silvia voelt zich prettig bij zijn vaderlijke voorkomen. Een klassieke arts die zijn oude Saab beheerst had geparkeerd op het boerengrind. Zijn herfstkleurige ruitjescolbert maakte het geheel compleet. Rustig had huisarts Wijdevelsch plaatsgenomen op de bedrand en de toestand van haar arm in zich opgenomen. Hij kijkt zorgelijk, ziet Silvia. “Voelt het nog stijf?” “Behoorlijk.” “Je hebt inderdaad een tetanusinfectie opgelopen, dat kreeg ik gemeld vanuit het ziekenhuis. Blijkbaar is het langer dan zeven jaar geleden dat je daarvoor bent ingeënt, maar dat terzijde. Het kan zijn dat je binnen een weekje weer de oude bent, maar daar kan ik je geen zekerheid over geven. Soms duurt het langer. En ik ken mensen die hun hele leven een kneusje zijn gebleven. De tetanus had zeg maar hun weerstand gebroken. Bij een jonge gezonde vrouw zoals jij, verwacht ik dat allerminst, maar ik ga je goed in de gaten houden. Vrijdagmiddag kom ik weer langs. Is dat goed? Als de koorts toeneemt moet je mij eerder bellen. Afgesproken?” Silvia knikt bedremmeld. Als de dokter het erf verlaat, stromen de tranen over haar rode konen. Ze heeft het warm en koud tegelijk. Waar is Tijs en waarom reageert hij niet op mijn mailtje van vanmorgen?

Diezelfde avond valt ze vroeg in slaap. Wakker wordt ze van haar eigen gewoel. Haar dekbed ligt op de grond als Anneke, haar studie- en huisgenoot, naast haar bed staat. Geschrokken door de situatie vleit zij zich naast Silvia. “Sil, Sil, gaat het?” fluistert ze. “Die paarden, ik word gek van die paarden. Ze blijven maar komen. Iedere keer als ik slaap, droom ik over ze. Iedere keer weer hetzelfde. De trap in die boerderij. Ze lopen ‘m op en af. Maar die trap, ik heb ‘m eerder gezien alleen weet ik niet meer waar.” “Dat komt door die koorts joh, ik hoorde je beneden praten in je slaap”, merkt Anneke op. “Lag ik te ijlen?” “Nou ja, te ijlen. Gewoon te praten in je slaap. Je gloeit wel als een kooltje”, constateert Anneke terwijl ze haar hand van Silvia’s voorhoofd terugtrekt.

Een PLING-geluid klinkt uit de iPad. Silvia haast zich om haar tablet te pakken. “Misschien een mailtje van Tijs. Hè verdorie zo’n LinkedIn update, wie zit daar nu op te wachten?” “Heb je nog niets van hem gehoord?” informeert Anneke. “Neuh”, antwoordt Silvia zo neutraal

mogelijk. “Ik zag hem vandaag nog op college, maar ik heb hem niet gesproken. Het leek wel of hij mij óók ontweek.” “Oók ontweek, wat bedoel je daarmee?” “Nou ja”, stamelt Anneke. “Het is toch een beetje vreemd dat ie jou niet belt, mailt of gewoon even langskomt… Kom, ik haal een lekker koud glas water voor je en dan neem je tegelijk een flinke dosis ibuprofen in. Daar slaap je perfect op.”

De volgende ochtend is de koorts gedaald, wel heeft ze een stijve arm en stijve nek, maar die vergeet Silvia snel als ze ziet dat ze een mailtje van Tijs heeft ontvangen.

Beste Sil,
Je mailtje over je paardendromen gisteren gelezen. Eerlijk gezegd word ik een beetje moe van je spirituele gezever. Ik begrijp dat je moe bent en lusteloos door die tetanus, maar houd ajb je hoofd er een beetje bij. Dromen zijn dromen. That’s it. Waarschijnlijk lig je teveel op bed een beetje te nietsen en ga je te veel liggen malen. Kun je niet gewoon een studieboek pakken?
xTijs

PS: zie ik je zaterdagavond nog in De Korenmolen, of gaat dat je niet lukken?

“Beste Sil”, dit verzin je toch niet praat Silvia in zichzelf. Een week geleden lag ik nog bij die vent in bed. “Beste” zeg je tegen je schoonmoeder, niet tegen je geliefde. Waar is de Tijs die ik dacht te kennen? Behulpzaam. En oké, een beetje weinig filosofisch. Beetje boers. Praktisch is misschien beter gezegd. Maar dat vond ik wel grappig aan hem.

ha die Tijs,
Nee, zaterdag kom ik niet naar Borreft, zoals jij Bodegraven altijd noemt. Ik lig hier met 40 graden koorts op bed. Een studieboek openen lukt niet erg, snap je. En ik heb die paardendromen liever ook niet, maar ik kan ze niet effe skippen, als je begrijpt wat ik bedoel.
Sil

Tijs mailt niet terug. Van Anneke krijgt ze - na het uitvoeren van flinke dwang - te horen dat Tijs veel met Liesbeth optrekt. Volgens Anneke hadden de twee studenten tijdens het practicum al voetjevrijend het karkas

van een dood beest ontleed. Silvia weet genoeg. Een gebroken hart; met een Tijs die in haar gedachten blijft.

De weken verstrijken. Huisarts Wijdevelsch bezoekt Silvia iedere vrijdag. Silvia vertelt hem over Tijs. De dokter leeft invoelend mee. “Liefdesverdriet is de ergste pijn die je kunt hebben Silvia. Het is pijnlijker dan die tetanusinfectie. Praat er over met je vriendinnen en nodig Tijs uit om langs te komen. Dwing hem tot gesprek en spreek jouw gevoelens en woede naar hem toe uit. Dat helpt. Ook al is het maar een klein beetje. Waar ik bang voor ben is dat jouw liefdesverdriet een spoedige genezing van de infectie in de weg staat.”

Tijs komt langs. Het gaat niet vanzelf, maar hij komt. Silvia ziet de ergernis van hem afstralen. Hij wil geen enkele moeite meer doen voor een vriendin die, dag in dag uit hangend in bed op een afgelegen boerderij, ziek ligt te zijn. Als Silvia een poging waagt om te vertellen over haar dromen haakt Tijs helemaal af. “Hou toch eens op over die knollendromen. Al dat spirituele gefriemel van je, dat boeit me niet. Weet je, de klik tussen ons is er gewoon niet. Oké!?!” De botheid van Tijs raakt Silvia het meest, maar is tegelijk de beste remedie om van hem af te kicken.

Buiten valt de eerste sneeuw. De oostenwind blaast door het tochtige venster ieniemienie vlokjes naar binnen, die zich opstapelen aan de binnenkant van het raam. Progressie boekt het lichaam van Silvia niet. Integendeel. Haar arm verstijft. En ook haar nek. Ze is moe. Zo moe. En ze heeft pijn aan haar nieren. De dokter is bezorgd. Silvia neemt een besluit: ze komt haar bed niet meer uit.

De paardendromen blijven komen. Langer en heviger. Steeds weer die trap. Die trap. Die heeft ze eerder gezien. In gedachten reconstrueert ze de bewuste avond van de paardenbeet. Ze pakt haar iPad erbij en bekijkt via Google-maps de weg die ze liepen langs de Oude Rijn op weg naar… “Paardenburgh? Heette dat partycentrum Paardenburgh??” vraagt Silvia zichzelf hardop af. “Verrek joh, en boven de ingang van de deur staat een knoeperd van een monumentale steen: ‘1648 Paardenburgh’.”

Snel duikt ze in de geschiedenis van Paardenburgh. De schellen vallen van haar ogen. “Anneke, Anneke!!” schreeuwt Silvia met haar afgenomen krachten. “Moet je es horen. Kom snel naar boven.” Met een kopje bouil-

lon schuift Anneke aan bij het bed van Silvia. “Hier, moet je horen. Die boerenfeestzaal in Borreft waar ik bewusteloos ben geraakt, daar zit een mythisch verhaal achter. Het gaat over een boer die geen aandacht heeft voor zijn zieke vrouw en uit gierigheid te laat de dokter waarschuwt. Als de dokter hem vertelt dat zijn vrouw te redden was geweest als hij eerder had aangeklopt, lacht de boer dit weg: ‘Mijn vrouw sterven?! Mijn paarden uit de stal zullen eerder de trap op komen dan de dood, om mijn vrouw daarboven te komen halen!’ Diezelfde avond horen de boer en zijn knechten, die beneden zijn, dof getrappel in de hal en op de trap. Als ze gaan kijken zien ze glimmende paardenruggen om de hoek van de trap naar buiten verdwijnen. Boven ligt de vrouw dood in bed. Wat een verhaal hé. En hier, moet je deze historische foto’s zien. Dat is die trap waar ik steeds over droom. Maar nu het meest bizarre; weet je hoe die boer heette? Batelaan! En weet je hoe Tijs van achteren heet? Latebaan! Wat een fuckers joh. Tijs is gewoon een nazaat van hen. Die rotboeren hebben hun achternaam veranderd om niet herinnerd te worden aan hun eigen schrieperigheid. Dat geld hen meer waard was dan de gezondheid van hun geliefden.”

“Ongelooflijk”, brengt Anneke uit, en ze gaat met haar vinger over de iPad van Silvia op zoek naar meer informatie. “Hé Sil moet je hier eens zien, hier heb je… Sil? SIL!! SILLLLL!!!” Silvia heeft haar hoofd weggedraaid van haar iPad. Ze lijkt even weggedommeld op haar kussen. Moe. Zo moe... en droomt. Een groot zwart paard komt van de houten trap naar beneden gelopen. Hij wenkt haar. Silvia klimt moeiteloos op zijn rug. De voordeur van de monumentale boerderij gaat open. Koude wind stroomt naar binnen, maar Silvia voelt zich warm op de rug van dit machtige dier. Het paard stapt naar buiten en versnelt. De nacht in. Vrij. Eindelijk vrij.

In Dearsum wordt de begrafeniskoets met de kist getrokken door twee zwarte Friese paarden. Van het ouderlijk huis in de polder sjokken de knollen naar het kerkhof midden op het terpdorpje. Het regent onophoudelijk die donkere namiddag vlak voor Kerst. Bedremmeld staat ook Tijs langs de route, vlakbij de kerktoren. Eén van de paarden houdt zich even in. Keert zijn hoofd richting Tijs en kijkt hem indringend aan. Hij daagt hem uit om op zijn natte rug te springen. Maar Tijs durft niet. Met een gehinnik dat veel weg heeft van een cynisch lachje, stapt hij verder. Het kerkhof op. De schemering in.